

MEDIJI O ZDRAVSTVU

ponedeljak, 15.avgust 2022.godine

RTS: U Srbiji 34 slučaja obolenja od groznice Zapadnog Nila, doktorka objašnjava koji su simptomi

NOVOSTI: KROZ JEDAN GEN OTKRIVAĆE 4.000 GENSKIH BOLESTI: "Novosti" u GAK "Narodni front", gde počinje primena najsavremenije dijagnostike kod beba

RTS: Ministar Lončar obišao povređene u Bugarskoj – jedno dete operisano, a roditelju amputirana noga

N1: Moderna će u Melburnu otvoriti fabriku za proizvodnju RNK vakcine

POLITIKA: Osobe sa mentalnim smetnjama teško ostvaruju pravo na rad

U Srbiji 34 slučaja obolenja od groznice Zapadnog Nila, doktorka objašnjava koji su simptomi

Tri osobe su preminule, a do sada su registrovana 34 slučaja obolenja od groznice Zapadnog Nila. Najviše obolelih je u Beogradu. Epidemiolog dr Ivana Begović Lazarević iz Gradskog zavoda za javno zdravlje kaže za RTS da u oko 80 odsto slučajeva zaraza prođe bez ikakvih simptoma, dvadesetak odsto slučajeva ima simptome poput gripa, ali da se kod jedan odsto osoba razviju veoma ozbiljni simptomi koji zahtevaju hospitalizaciju.

DRUŠTVO

Mihailu hitno potrebna transplantacija u Italiji, roditelji apeluju na pomoć

Ratari blokirali obe izlaza iz Pančeva za Beograd, čeka se sastanak sa premijerkom

U Srbiji 34 slučaja obolenja od groznice Zapadnog Nila, doktorka objašnjava koji su simptomi

Ministar Lončar obišao povređene u Bugarskoj – jedno dete operisano, a roditelju amputirana noga

Danas ističe rok za uplatu

Na teritoriji Beograda registrovano 11 slučajeva sa ozbiljnim oblikom groznice Zapadnog Nila, a jedna osoba je preminula.

Razgovor Ane Stamenković sa Ivanom Begović Lazarević

U Srbiji 34 slučaja obolenja od groznice Zapadnog Nila, doktorka objašnjava koji su simptomi

Tri osobe su preminule, a do sada su registrovana 34 slučaja obolenja od groznice Zapadnog Nila. Najviše obolelih je u Beogradu. Epidemiolog dr Ivana Begović Lazarević iz Gradskog zavoda za javno zdravlje kaže za RTS da u oko 80 odsto slučajeva zaraza prođe bez ikakvih simptoma, dvadesetak odsto slučajeva ima simptome poput gripa, ali da se kod jedan odsto osoba razviju veoma ozbiljni simptomi koji zahtevaju hospitalizaciju.

Na teritoriji Beograda registrovano 11 slučajeva sa ozbiljnim oblikom groznice Zapadnog Nila, a jedna osoba je preminula.

Razgovor Ane Stamenković sa Ivanom Begović Lazarević

Doktorka Ivana Begović Lazarević objašnjava da grozna Zapadnog Nila u oko 80 odsto slučajeva prođe bez ikakvih simptoma.

"Osobu je ujeo zaraženi komarac, ona ima infekciju, ali bez ikakvih simptoma, ni ne zna da je inficirana", dodaje doktorka.

Dvadesetak odsto slučajeva ima simptome poput gripa – povišenu telesnu temperaturu, glavobolju, malaksalost, povraćanje, prolazne ospe po telu, uvećane limfne žlezde. "Otprilike za nedelju do dve dana oni se potpuno oporave", navodi.

"Nažalost, manje od jedan odsto osoba koje dobiju infekciju imaju mnogo ozbiljnije simptome, jako intenzivne glavobolje, koči im se vrat, dezorientisani su, može da se javi koma, konvulzije, paraliza i takvi slučajevi zahtevaju obaveznu hospitalizaciju. Terapija je simptomatska da bi im se ublažile tegobe", objašnjava doktorka.

Navodi da je svih 11 težih slučajeva groznic Zapadnog Nila u Beogradu hospitalizovano na Infektivnoj klinici, a uglavnom su to osobe starije od 50 godina.

"Najviše su u riziku naši stariji sugrađani sa pridruženim bolestima pluća i srca", kaže Begović Lazarevićeva.

Na pitanje kako da se zaštитimo, doktorka kaže da je najvažnije da se zaštитimo od uboda komaraca tako što ćemo nositi duge rukave, nogavice, kao i da izbegavamo boravak u prirodi kada su komarci najaktivniji – zoru i predveče.

"Ako imamo otkrivene delove tela da ih tretiramo repellentima, da boravimo u klimatizovanim prostorijama ili da imamo komarnike tj. mrežice na prozorima i vratima, a ako građani imaju dvorište bar jednom nedeljno da prazne posudice u kojima drže saksije, kao i one u kojima daju hranu ljubimcima, ako imaju burad ili kante da ih prazne, jer se tu skuplja voda i komarci polažu jaja", navodi doktorka.

Dodaje i da grad Beograd preduzima sistematsko zaprašivanje komaraca, kako bi se larve i odrasle jedinske sistemske uništili.

KROZ JEDAN GEN OTKRIVAĆE 4.000 GENSKIH BOLESTI | SLAVIMO SVETOG STEFANA LETI | novosti.rs/drustvo/vesti/1144783/kroz-jedan-gen-otkrivace-4-000-genskih-bolesti-narodni-front-gde-počinje-primena-najsavremenije-dijagnostike-kod-beba

НОВОСТИ Naslova Vesti Društvo Ekonomija Planeta Sport Magazin TIP Hronika Panorama Beograd Kultura Srbija Crna Gora Scena BG 25° 🔍 ⚡

DRUŠTVO

KROZ JEDAN GEN OTKRIVAĆE 4.000 GENSKIH BOLESTI: "Novosti" u GAK "Narodni front", gde počinje primena najsavremenije dijagnostike kod beba

Branka Borisavljević
14. 08. 2022. u 10:30

OD oktobra, u Ginekološko-akušerskoj klinici "Narodni front" u Beogradu počinje primena najsavremenije genetske dijagnostike, sekvenciranja nove generacije koja na osnovu promena na samo jednom genu može da isključi ili dokaže 4.000 genskih bolesti, u slučaju patoloških trudnoća, kod beba pre rođenja.

NAJNOVJE **NAJČITANIJE**

OSTALI SPORTOVI **"NIJE PRAVEDNO": Vodio je hajku protiv Rusije, pa se pokao**

Profesor Ricard Meklarić, koji je ranije istraživao kršenje antidoping pravila u ruskom sportu, rekao je da ne smatra

SVET **GUBE PREKO 3000 EVRA GODIŠNJE**

DR NOVOSTI KOD DERMATOLOGA I ZBOG -

Kucajte ovde da biste pretražili 🔎 79°F Sunny 8/15/2022 9:54 AM

KROZ JEDAN GEN OTKRIVAĆE 4.000 GENSKIH BOLESTI: "Novosti" u GAK "Narodni front", gde počinje primena najsavremenije dijagnostike kod beba

OD oktobra, u Ginekološko-akušerskoj klinici "Narodni front" u Beogradu počinje primena najsavremenije genetske dijagnostike, sekvenciranja nove generacije koja na osnovu promena na samo jednom genu može da isključi ili dokaže 4.000 genskih bolesti, u slučaju patoloških trudnoća, kod beba pre rođenja.

Ovom metodom omogućeno je da se uradi istovremeno analiza više hiljada gena, što je unelo pravu revoluciju u oblasti genetike.

Otkriva ovo, u razgovoru za "Novosti", prof. dr Željko Miković, direktor GAK "Narodni front", ukazujući da je obuka zaposlenih u ovoj medicinskoj ustanovi za rad na najnovijem aparatu pri kraju, tako da se uzorci više neće slati u inostranstvo na analizu, kao što je to bio slučaj prethodnih godina.

Dr Miković naglašava da to nije jedina nova metoda koja ovu, najveću kliniku, čini jedinstvenom u Srbiji i u regionu, ali i svrstava rame uz rame sa najpoznatijim svetskim ginekološkim bolnicama. Dodaje da je prošle godine modernizovana genetska laboratorija, koja je do tada radila klasične genetske testove, odnosno citogenetiku. Zahvaljujući najsavremenijem aparatu, i u Srbiji se sada radi "mikroarej".

- Radi se o molekularno-biološkim analizama, koje detektuju mikrodelecije i mikroduplicacije - navodi profesor Miković.

- To su one nevidljive submikroskopske promene na genomu, na hromozomima, koje mogu biti uzrok i kongenitalnih anomalija, ali i smrtnosti dece tokom trudnoće. Osvojili smo novu metodu za koju su se do sada uzorci morali slati u inostranstvo. Posle odlaska u genetsko savetovalište, određuje se kome je to potrebno. To mogu biti žene koje su već rodile decu sa anomalijama, ili one koje u trudnoći imaju problem sa razvojem ploda, počev od prvog trimestra ili opterećenu anamnezu.

GAK "Narodni front" je jedina klinika u kojoj se od proleća radi skrining na spinalnu mišićnu atrofiju - SMA. Do sada je spaseno troje dece, koja su rođena kao zdrava, ali je testiranjem utvrđeno prisustvo bolesti, pre pojave simptoma. Testiranje je samo za bebe rođene u ovoj klinici i na dobrovoljnoj je bazi.

- Skrining na SMA još je pilot-projekat, koji se radi u saradnji sa Biološkim institutom i Klinikom u Tiršovoj - kaže profesor Miković.

- Projekat je oročen na godinu dana i ako pokaže dobre rezultate, što već sada imamo nagoveštaje, postaće obavezan. Testirali smo 2.200 beba, a 105 majki je odbilo skrining. To je relativno mali procenat, kao i u svetu.

Naš sagovornik ističe da je, u poslednje dve godine utrostručen broj parova koji ulaze u postupak vantelesne oplodnje kod primarnog steriliteta, a od početka marta, kada je RFZO dozvolio, u ovoj klinici se leči i sekundarni sterilitet kod parova koji već imaju jedno dete. On naglašava da samo Srbija i Izrael imaju politiku neograničenog broja pokušaja do 45. godine starosti za dobijanje prvog deteta, kao i neograničen broj zamrzavanja, što mnogi parovi ne znaju.

- Za prvih šest meseci, ove godine imali smo urađen 481 stimulisani postupak vantelesne oplodnje kod lečenja primarnog steriliteta, a do kraja godine planiramo da ih bude 800 - ističe profesor Miković.

- Do pre dve godine smo bili na broju do 250. Povećali smo i uspešnost, pa tako da sada imamo više od 50 odsto trudnoća. Osvojili smo postupak zamrznutih embriotransfера, tako da je prošle godine zahvaljujući ovoj proceduri rođeno 23 dece. Dobili smo kvalitetnu opremu, a laboratorija je bolja od privatnih. U toku je i osnivanje banke reproduktivnih ćelija.

Prema rečima profesora Mikovića, GAK "Narodni front" ide u korak sa evropskom i svetskom medicinom, i to u svim segmentima ginekologije i akušerstva. Tako, u oblasti perinatologije, jedina je ustanova u zemlji koja radi operacije kod jednojajčanih blizanaca, fotokoagulaciju anastamoza na površini placente.

- Imamo opremu, znanje i odlične stručnjake - kaže on.

- To se ne radi ni u zemljama u regionu, pa nam dolaze slučajevi iz okolnih zemalja. Radimo i druge operacije na nerođenom plodu, kod stenoze urinarnih kanala postavljamo šantove za derivaciju mokraće prema plodovoj vodi, kako bi se sačuvala funkcija bubrega.

Klinika se bavi i onkološkom ginekologijom, gde se operiše veoma veliki broj karcinoma - grlića i tela materice, i jajnika. Sledeći svetski trend, polovina operacija se radi laparaskopski. Profesor Miković ističe

da je to za ženu neuporedivo lakši način operisanja, jer je brži oporavak, odlazak kući, manje je komplikacija.

- Dobili smo, zahvaljujući državi, Ministarstvu zdravlja jako kvalitetnu opremu za onkološke operacije - ističe profesor Miković.

- Dva najmodernija laparostuba, koji imaju mogućnost da se kontrastnim sredstvom uoče metastaze u limfnim žlezdama. Reč je o biopsiji limfnog čvora čuvara, gde se ubrizgava specijalna boja koja brzo prolazi do zahvaćenih limfnih žlezda. One se kamerom lepo vide i uklanjuju se ciljano, a ne nasumično. To povećava mogućnost izlečenja i smanjuje traumu - kaže dr Miković i dodaje je "Front" od pre godinu dana jedini u Srbiji koji radi ovaj operativni zahvat.

BROJKE ZA PONOS

PROŠLE godine u "Frontu" se rodilo 8.254 dece i bilo je 8.059 porođaja, što je najveći broj u istoriji ove klinike - kaže direktor Miković.

- Mi to pripisujemo situaciji sa koronom, koja je zatvorila manja porodilišta, tako da smo mi podneli taj pritisak. Ali, mi smo to doživeli kao gest poverenja žena koje su odlučile da se kod nas porode. U Srbiji žene još uvek mogu da biraju državno porodilište, što nije slučaj u mnogim zemljama.

EPIDURAL PREDNJAČI

SKORO 60 odsto žena koje su se u prvih šest meseci prirodno porodile u "Frontu", imale su obezboljen porođaj. Lane je bilo 43 odsto prirodnih porođaja u epiduralu, a ove se procenat povećao na 58 odsto. U odnosu na dosadašnji ukupan broj porođaja, 3.596, od toga je bio 2.351 spontani vaginalni porođaj od početka godine, a 1.372 porodilje su se prirodno porodile u epiduralnoj anesteziji.

- Takav procenat nema niko, odavde pa do Beča, uključujući i bivše republike nekada zajedničke države - ponosan je naš sagovornik.

U NOVOJ ZGRADI NA BEŽANIJSKOJ KOSI I PRATIOCI

PO obimu rada, kvalitetu i raznovrsnosti usluga GAK "Narodni front" je prerastao prostore postojeće zgrade. Klinika bi trebalo da se preseli na Bežanijsku kosu, a u novoj zgradi pacijenti i osoblje će imati potpuni komfor.

- Odavno je postojeći prostor nedovoljan za udoban smeštaj pacijenata, ali i rad zaposlenih - ističe naš sagovornik.

- Dobili smo podršku države. Zemljište na Bežanijskoj kosi je ušlo u urbanistički projekat. Radi se studija izvodljivosti nove bolnice, koja bi trebalo da bude gotova za oko mesec dana. Sledeći korak je projektovanje, a realno je očekivati da izgradnja počne 2024. godine. Izgradnjom te bolnice "Narodni front" će postati konkurentan najboljim ustanovama u inostranstvu.

Profesor Miković otkriva da je u planu da svaka porodilja u novoj bolnici dođe sa pratiocem po svom izboru, koji će joj biti podrška tokom celog boravka.

RTS i Ministar Lončar obišao povređene u Bugarskoj

PONEDJELJAK, 15. AVGUSTA 2022. 07:04 ~ 08:00

IZVOR: RTS

Ministar Lončar obišao povređene u Bugarskoj – jedno dete operisano, a roditelju amputirana noga

Ministar zdravlja Zlatibor Lončar rekao je posle obilaska povređenih u nesreći u Bugarskoj da nema preminulih. Obišli smo svu decu i odrasle i razgovarali sa njima. Operisano je jedno dete, kao i još jedan roditelj kome je urađena amputacija noge, rekao je Lončar. Vozaču autobusa određen je pritvor od 24 sata i verovatno će biti podignuta optužnica, saopštio je bugarski MUP, prenosi BTA.

DRUŠTVO

Mihailu hitno potrebna transplantacija u Italiji, roditelji apeluju na pomoć

Ranari blokirali obe izlaza iz Pančeva za Beograd, čeka se sastanak sa premijerkom

U Srbiji 34 slučaja obolevanja od groznic Zapadnog Niла, doktorka objašnjava koji su simptomi

Ministar Lončar obišao povređene u Bugarskoj – jedno dete operisano, a roditelju amputirana noga

Danas ističe rok za uplatu poreza na imovinu za treći kvartal

Razgovor Ivane Božović sa Zlatiborom Lončarom

"Jedno dete ima povrede glave i biće prebačeno u Sofiju na dalje praćenje, a verovatno i operisano dete će biti, takođe, prebačeno u Sofiju na dalje lečenje", naglasio je ministar.

Lončar je rekao za RTS da se tada dečaka od 10 i 11 godina nalaze u bolnici u Staroj Zagori u Bugarskoj, ističe da je razgovarao sa decom i odraslima i da se operisano dete oseća dobro.

Najnovije Najčitanije

ARHIVA Pronadi

Mihailu hitno potrebna transplantacija u Italiji, roditelji apeluju na pomoć

Vozaču u Beogradu poziloz za volanom - povređena jedna osoba, a sedam automobila oštećeno

Godinu dana talibanske vlasti u Avganistanu

Ranari blokirali obe izlaza iz Pančeva za Beograd, čeka se sastanak sa premijerkom

Velike poplave na severu Nigrije - poginulo najmanje 50 osoba, stotine evakuisanih

PTC ПЛАНЕТА

АДРОИД

931 AM 8/15/2022

Ministar Lončar obišao povređene u Bugarskoj – jedno dete operisano, a roditelju amputirana noga

Ministar zdravlja Zlatibor Lončar rekao je posle obilaska povređenih u nesreći u Bugarskoj da nema preminulih. Obišli smo svu decu i odrasle i razgovarali sa njima. Operisano je jedno dete, kao i još jedan roditelj kome je urađena amputacija noge, rekao je Lončar. Vozaču autobusa određen je pritvor od 24 sata i verovatno će biti podignuta optužnica, saopštio je bugarski MUP, prenosi BTA.

Ministar Lončar, koji je sa svojim kolegom iz Bugarske obišao povređene koji se nalaze u bolnici u Staroj Zagori u Bugarskoj, ističe da je razgovarao sa decom i odraslima i da se operisano dete oseća dobro.

Razgovor Ivane Božović sa Zlatiborom Lončarom

"Jedno dete ima povrede glave i biće prebačeno u Sofiju na dalje praćenje, a verovatno i operisano dete će biti, takođe, prebačeno u Sofiju na dalje lečenje", naglasio je ministar.

Lončar je rekao za RTS da se ta dva dečaka od 10 i 11 godina nalaze u intenzivnoj nezi, da je dečak od 10 godina imao operaciju noge i da je dobro, a da drugi dečak ima više povreda od kojih je dominantna povreda glave i oni će biti prebačeni u Sofiju na dalje lečenje.

"Ostalima koji su u bolnici biće urađene analize i njih će sanitetima prebaciti do granice gde će ih sačekati naši i dovesti u bolnicu", istakao je ministar.

Demantovao je prve informacije koje su se pojavile da je vozaču autobusa amputirana nogu i pojasnio da je reč o jednom roditelju.

Lončar je najavio da će biti organizovan prevoz za decu koja su dobro nakon što punoletni budu dali izjave, kako ne bi kretala rodbina po njih i ne bi pravili dodatne probleme.

Prema njegovim rečima, grupa dece i roditelja koji se dobro osećaju trebalo bi da krenu ka Srbiji u toku dana.

Očekuje da dvojica dečaka koja su teže povređena i još dvojica odraslih budu prebačeni u Srbiju u narednim danima, kada to njihovo stanje dozvoli.

On je zahvalio svima koji su se angažovali u Bugarskoj kako bi deca i odrasli iz Srbije bili adekvatno zbrinuti posle nesreće.

Vozaču autobusa određen pritvor 24 sata

Vozaču autobusa iz Srbije koji se u nedelju uveče prevrnuo na auto-putu u Bugarskoj kada je povređeno više osoba i dece određen je pritvor od 24 sata i verovatno će biti podignuta optužnica, saopštio je bugarski MUP, prenosi BTA.

Ministarstvo unutrašnjih poslova je saopštilo da je uzrok ili ljudska greška ili tehnički problem.

Testovi vozača autobusa bili su negativni na alkohol i drogu.

Do saobraćajne nesreće najverovatnije je došlo zbog ljudske greške, saopštilo je tužilaštvo na konferenciji za novinare.

Istražitelji smatraju da je vozač autobusa iz nekog razloga izgubio koncentraciju, zbog cega je autobus sleteo sa puta u jarak i našao se u jarku.

Osmoro dece i četvoro odraslih je povređeno kada je srpski autobus upao u jarak i prevrnuo se na auto-putu za Sofiju u Bugarskoj.

Među povređenima je najviše dece, koja su, kako je potvrđio, uglavnom članovi folklornog ansambla JU-LIRA iz Batajnice.

Deca su se vraćala sa festivala u Nesebaru i sa njima su bili njihovi roditelji.

Uzrok nesreće se još ne zna, ali prema svedočenju jedne putnice, autobus je sleteo s puta u trenutku kada se vozač nagnuo da spusti sedište suvozača, kako bi na njega seo roditelj sa detetom kome je pozilo.

A screenshot of a news article from the N1 website. The article is titled "Moderna će u Melburnu otvoriti fabriku za proizvodnju RNK vakcine". It features a photograph of a gloved hand holding a vial and a box of Moderna COVID-19 Vaccine. The website has a purple header and sidebar with various news items and advertisements.

Moderna će u Melburnu otvoriti fabriku za proizvodnju RNK vakcine

Laboratorija Moderna saopštila je da će u Melburnu otvoriti fabriku RNK vakcine i to će biti njena prva fabrika na južnoj hemisferi.

Fabrika će proizvoditi oko 100.000 doza vakcina protiv koronavirusa, sezonskog gripa i drugih bolesti.

Modernina vakcina protiv koronavirusa Spajkvaks (Spikevax) bila je među prvim vakcinama koje su koristile novu tehnologiju RNK, razvijenu tokom pandemije.

Takve vakcine, koje se mogu brzo razviti, koriste molekul koji „nauči“ organizam da identificuje i bori se protiv virusa, kao što je koronavirus, za razliku od tradicionalnih vakcina koje sadrže male doze bakterije ili virusa.

Izgradnja fabrike Moderna trebalo bi da počne ove godine i da bude završena 2024. godine.

Australija, domaćin nove fabrike, zabeležila je porast broja slučajeva koronavirusa poslednjih meseci. Virus je postao treći vodeći uzrok smrti u zemlji u 2022. godini.

ПОЛИТИКА

The screenshot shows a news article from Politika.rs. The header features the newspaper's logo 'ПОЛИТИКА'. Below it, a navigation bar includes links for 'Izdjelja', 'Čitije', social media icons, and a search bar. The main headline reads 'Osobe sa mentalnim smetnjama teško ostvaruju pravo na rad'. The sub-headline states: 'Poslodavci radije plaćaju „penale“ nego što zapošljavaju osobe sa mentalnim invaliditetom, pre svega zbog toga što ne znaju koji bi posao one mogле da obavljaju'. A photograph of a kitchen shows two workers; one is seen from behind, wearing a pink shirt. A caption below the photo reads: 'Неки већ rade kao помоћни радници у кухини.' (Some are already working as auxiliary workers in the kitchen). To the right, there is a sidebar with a red banner titled 'МОЈ ЖИВОТ У ИНОСТРАНСТВУ' (My Life Abroad) containing text and a collage of travel photos. The bottom of the screen shows a Windows taskbar with various icons and the system clock indicating 10:13 AM on 8/19/2022.

Osobe sa mentalnim smetnjama teško ostvaruju pravo na rad

Poslodavci radije plaćaju „penale“ nego što zapošljavaju osobe sa mentalnim invaliditetom, pre svega zbog toga što ne znaju koji bi posao one mogle da obavljaju

Jedini momenat u kome je nemirni autistični dečak sa hiperkinetičkim poremećajem postajao miran, bio je onaj u kome je kroz stakleni „prozor“ veš mašine opčinjeno posmatrao kako se pere i prevrće veš. Tih sat i po vremena, koliko uobičajeno traje pranje veša, bilo je jedino vreme u kome je njegova majka mogla da završi kućne poslove i izdvoji nekoliko dragocenih minuta za sebe. Saznavši za dečakovu fasciniranost veš mašinom, rođaci i prijatelji počeli su majku da obaveštavaju kada će prati svoj veš, kako bi ugostili dečaka i nju donekle rasteretili 24-časovne brige. Iako je dečak u međuvremenu porastao, njegova fasciniranost veš mašinom nije prestala i on je počeo da ulazi u domove poznatih i nepoznatih ljudi svaki put kada bi čuo zvuk mašine za veš, tragajući za svojim objektom zabave. Slučaj je, međutim, da mladić provali u kuću nepoznatih ljudi koji su, uplašeni za svoju bezbednost, pozvali policiju. A onda je sudbina još jednom umešala prste i u patrolu poslala policijacu koji je u porodici imao autističnog

rođaka... Umesto u sudu, ovaj slučaj je završio u Centru za socijalni rad, čiji su stručnjaci procenili da mladiću treba dati šansu da svoju fasciniranost veš mašinom pretvori u životno zanimanje. Danas ovaj autistični mladić radi u jednoj perionici veša u Velikoj Britaniji, u kojoj je naučio kako da razvrstava veš po boji i vrsti materijala, koristi prašak i omekšivač za veš i različito rublje pere u različitim programima.

Ovo je priča koju vrlo rado priča Snežana Lazarević iz Inicijative za prava osoba sa mentalnim invaliditetom (MDRI), kada želi da ilustruje adekvatan odnos društva prema osobama sa psihičkim smetnjama, kojima zakon takođe garantuje pravo na rad i zapošljavanje na onim poslovima koji odgovaraju njihovim preferencijama i sposobnostima. Međutim, ona dodaje da je zapošljavanje osoba sa mentalnim invaliditetom još uvek tabu tema u našem društvu, odnosno da u široj javnosti i poslovnoj zajednici ne postoji dovoljno razvijena svest da osobe sa mentalnim invaliditetom imaju pravo da rade i budu plaćene za taj rad.

– Kada bi ovaj mladić pokušao da se zaposli u Srbiji, uobičajeni scenario podrazumevao bi da on donese svoju dijagnozu komisiji za procenu radnih sposobnosti. Zakon predviđa da na osnovu mišljenja komisije koja vrši procenu, Nacionalna služba za zapošljavanje doneće rešenje kojim se osobe sa invaliditetom svrstavaju u jednu od četiri kategorije, označene brojevima od nula do tri. Ukoliko osoba sa invaliditetom bude svrstana u treću grupu, to znači da ona „ne može da se zaposli ni pod opštim, ni pod posebnim uslovima”, čime se ona suštinski lišava mogućnosti da radi. Upravo su osobe sa mentalnim invaliditetom one koje najčešće budu svrstane u ovu grupu – objašnjava naša sagovornica.

Zapošljavanje osoba sa mentalnim ili fizičkim hendikepom dodatno komplikuje činjenica da oni obično idu u specijalne srednje škole koje đake najčešće obrazuju za zanimanja koja više ne postoje na tržištu rada, kao što je posao knjigovesca, daktilografa, telegrafiste ili operatora na telefonskoj centrali. Sa druge strane, poslodavci radije plaćaju „penale” nego što zapošljavaju osobe sa mentalnim invaliditetom, pre svega zbog toga što ne znaju koji bi posao one mogle da obavljaju.

Zbog toga je Inicijativa za prava osoba sa mentalnim invaliditetom ostvarila saradnju sa partnerskom organizacijom „Naša kuća” – udruženjem roditelja koje je, pored dnevnog boravka za mlade sa smetnjama u razvoju, osnovalo i socijalno udruženje u kome se zapošljavaju ove osobe. U okviru ovog udruženja postoje i savetnici za zapošljavanje koji posreduju između mladih osoba sa mentalnim smetnjama i poslodavaca.

– Da bi mogli da rade, mladima je potrebna podrška: neko ko će proceniti koji posao su oni u stanju da obavljaju, a potom ih uvesti u posao i biti uz njih dok ne steknu samostalnost u radu. Na taj način, oni pomažu i poslodavcima koji ne moraju da angažuju svoje zaposlene da pomažu osobama sa invaliditetom. Kroz pilot-projekat organizacije „Naša kuća” i podršku UNDP-a, do sada je оформљена mreža od 16 savetnika u celoj Srbiji – kaže Snežana Lazarević.

Anica Spasov iz organizacije „Naša kuća” sa ponosom ističe da je preko ove organizacije zaposleno 19 mladih osoba. Oni danas rade kao pomoćni radnici u kuhinjama, kao sobari u hotelima, kao sorteri robe u prodavnicima ili u proizvodnji papira.

– Naš projekat „preskače“ sve probleme sa neadekvatnim obrazovanjem koje ne prati potrebe privrede i oskudnom ponudom radnih mesta, jer naši savetnici za zapošljavanje traže adekvatno radno mesto u firmi za osobe sa mentalnim smetnjama. Oni prvo procenjuju mogućnosti same osobe i potrebe poslodavca, a potom zajedno kreiraju radno mesto, a radnik je na obuci sve dok ne usavrši svoj posao. Amerikanci od 1976. primenjuju taj model zapošljavanja uz podršku, a sve osobe sa mentalnim smetnjama koje su u stanju da rade duže od dva tri sata, zaposlene su ili u okviru socijalnih preduzeća ili na otvorenom tržištu – objašnjava naša sagovornica.